

Република Србија
ВРХОВНИ СУД
Рев2 4828/2022
05.10.2023. године
Београд

У ИМЕ НАРОДА

Врховни суд, у већу састављеном од судија: Бранислава Босиљковића, председника већа, Бранке Дражић и Драгане Бољевић, чланова већа, у парници тужиоца АА из ..., чији је пуномоћник Бранко Вукобратовић, адвокат из ..., против туженог „SEVERTRANS SOMBOR“ а.д. из Сомбора, чији је пуномоћник Александар Ковач адвокат из ..., ради поништаја решења, одлучујући о ревизији туженог изјављеној против пресуде Апелационог суда у Новом Саду Гж1 801/22 од 29.08.2022. године, у седници већа одржаној дана 05.10.2023. године, донео је

ПРЕСУДУ

ОДБИЈА СЕ као неоснована ревизија туженог изјављена против пресуде Апелационог суда у Новом Саду Гж1 801/22 од 29.08.2022. године.

Образложење

Пресудом Основног суда у Сомбору П1 407/19 од 01.12.2021. године, ставом првим изреке, тужбени захтев је усвојен. Ставом другим изреке, одбачена је тужба у делу којим је тужилац поставио тужбени захтев да га тужени распореди на послове који одговарају његовој стручној спреми, знању, способностима и радном искуству, а у складу са потребама процеса и организације рада туженог као послодавца. Ставом трећим изреке, поништено је решење директора туженог бр. ...-.../... од 25.02.2018. године којим је тужиоцу отказан уговор о раду, као незаконито, те је обавезан тужени да тужиоца врати на рад у року од 8 дана. Ставом четвртим изреке, обавезан је тужени да тужиоцу накнади трошкове парничног поступка у износу од 175.500,00 динара са законском затезном каматом од дана извршности па до коначне исплате, у року од 8 дана.

Пресудом Апелационог суда у Новом Саду Гж1 801/22 од 29.08.2022. године одбијена је жалба туженог и потврђена пресуда Основног суда у Сомбору П1 407/19 од 01.12.2021. године у усвајајућем делу.

Против правноснажне пресуде донете у другом степену тужени је изјавио ревизију због погрешне примене материјалног права.

Испитујући побијану пресуду, у смислу одредбе члана 408. ЗПП, Врховни суд је нашао да је ревизија туженог није основана.

У спроведеном поступку није учињена битна повреда одредаба парничног поступка из члана 374. став 2. тачка 2. ЗПП на коју Врховни суд пази по службеној дужности.

Према утврђеном чињеничном стању, тужилац као запослени и тужени као послодавац закључили су дана 19.02.2003. године уговор о уређивању права, обавеза и одговорности из радног односа којим је констатовано да се запослени налази у радном односу код послодавца на неодређено време од 25.10.2000. године, на пословима и радним задацима У члану 10. овог уговора су утврђене повреде радних обавеза које предвиђају престанак радног односа запосленом, у складу са одредбама члана 102. и 106. Појединачног колективног уговора туженог и отказ уговора ако их запослени учини својом кривицом, намером или из грубе непажње. Дана 02.07.2004. године закључен је анекс уговора о уређивању права, обавеза и одговорности из радног односа којим је измењен члан 2, па је тужилац распоређен да обавља послове и радне задатке ..., као и члан 5. којим је уговорена зарада тужиоца, док је у преосталом делу уговор од 19.02.2003. године остао непромењен. У време отказа уговора о раду тужилац је био председник Уједињеног синдиката туженог који је до спорних дешавања бројао око 30 чланова. Проблеми синдиката са руководством туженог су започели када је истекло важење Колективног уговора туженог. Запослени су били забринути за стање у предузећу из разлога што су радници са дугим радним стажом почели да дају отказе јер су били незадовољни, возни парк је био јако лош, дешавала су се честа искључења из саобраћаја и то на иностраним линијама у Немачкој, два аутобуса су изгорела - један у Земуну, а други у Сомбору. Менаџмент фирме на челу са тадашњом директорком није нашао разумевање, због чега је о наведеним проблемима расправљано на извршним одборима синдикалних организација (у том моменту код туженог су постојале четири синдикалне организације). На скупштини Извршног одбора Уједињеног синдиката „SEVERTRANSA“ одржаној 25.11.2018. године, Извршни одбор је дао сагласност да у име чланова синдиката тужилац покрене петицију за смену руководства туженог на челу са директорком, због лошег стања у предузећу у смислу возног парка, све учесталијег мобинга од стране директора и руководства, као и констатног кршења права загарантованих уговором у раду, Правилником о раду и Законом о раду. Извршни одбор је донео Одлуку бр. 8/18 од 25.11.2018. године којом је дао сагласност синдикату да у име чланова покрене петицију за смену руководства туженог и да се иста петиција упути Министарству привреде, градоначелници Града Сомбора и Скупштини АП Војводина. Одлуку су потписала четири члана Извршног одбора. Након доношења одлуке тужилац је као председник Уједињеног синдиката заједно са председником Самосталног синдиката ББ проследио Министарству привреде Републике Србије дана 27.11.2018. године петицију за смену директора и комплетног руководства из разлога лошег стања возног парка у виду неисправних аутобуса, пуштања истих у саобраћај, вршење константног мобинга над запосленима, забране издавања документације (уговора) запосленима супротно Закону о раду и Правилника о раду туженог, непоштовање Правилника туженог и малверзације и прикривање

огромних казни које тужени плаћа због неисправности возила и путних исправа у иностранству. Након слања петиције тужилац је скинут са линија за ..., након чега му је било забрањено да ради као ..., па је радио као ... за Дана 06.02.2019. године тужени је донео упозорење на постојање разлога за отказ уговора о раду којим је тужилац упозорен на постојање разлога за отказ уговора о уређивању права, обавеза и одговорности из радног односа који се огледају у томе што је тужилац учинио повреду радних обавеза утврђених чланом 10. тачка 1. уговора (неизвршавање, несавесно, неблаговремено или немарно извршавање радних и других обавеза), тачка 9. (наплаћивање а издавање карте), тачка 30. (злоупотреба положаја и прекорачење датог овлашћења), тачка 37. (непотписивање из неоправданих разлога анекса уговора, односно уговора под измењеним условима), тачка 40. (повреда прописа о раду посаде аутобуса), тачка 50. (псовање, вређање и други вербални напади на запослене), тачка 51. (изазивање или учествовање у стварању нереда или туче у кругу предузећа, аутобуској станици, аутобусу и томе сл. у току или ван радног времена), тачка 52. (несавесно понашање према послодавцу, повреда угледа предузећа и чланова управе), тачка 62. (учестало долажење на посао са закашњењем), док тачка 78. на коју се тужени позива у решењу о отказу не постоји у уговору о раду. Тужени је дана 25.02.2019. године донео решење о отказу уговора о раду којим је тужиоцу отказао уговор о раду, односно уговор о уређивању права, обавезе и одговорности из радног односа у коме је навео да је запослени својим радњама учинио повреде радне обавезе предвиђене законом, општим актом и уговором о раду. У образложењу је поновио повреде радних обавеза и навода из упозорења од 06.02.2019. године. Тужилац за време трајања радног односа код туженог никада није изазивао туче, нити је псовао и вређао остале запослене код туженог, никада није вођен дисциплински поступак против тужиоца, нити су изрицане дисциплинске мере. Свој посао је обављао уредно и није имао злоупотребе положаја и прекорачења овлашћења, а такође није вршио наплату карата без издавања, никада није одбио да потпише анекс уговора о раду, нити је учестало каснио на посао. Тужилац је након престанка радног односа захтевао да му се преда синдикална документација која је предата након разговора са адвокатом. Колективни уговор код туженог још увек није закључен.

Полазећи од утврђеног чињеничног стања, правилно су нижестепени судови применили материјално право члан 179. став 2. Закона о раду у вези са чланом 188. истог закона, када су усвојили тужбени захтев и поништили решење туженог од 25.02.2018. године којим је тужиоцу отказан уговор о раду.

Одредбом члана 179. став 2. Закона о раду („Службени гласник РС“, бр. 24/05...95/18) послодавац може да откаже уговор о раду запосленом који својом кривицом учини повреду радне обавезе, и то: 1) ако несавесно или немарно извршава радне обавезе; 2) ако злоупотреби положај или прекорачи овлашћења; 3) ако нецелисходно и неодговорно користи средства рада; 4) ако не користи или ненаменски користи обезбеђена средства или опрему за личну заштиту на раду; 5) ако учини другу повреду радне обавезе утврђену општим актом, односно уговором о раду.

Према члану 188. став 1. Закона о раду, послодавац не може да откаже уговор о раду, нити на други начин да стави у неповољан положај запосленог због његовог

статуса или активности у својству представника запослених, чланства у синдикату или учешћа у синдикалним активностима. Према ставу 2. терет доказивања да отказ уговора о раду или стављање у неповољан положај запосленог није последица статуса или активности из става 1. овог члана је на послодавцу.

Према Конвенцији МОР-а број 135 о заштити и олакшицама које се пружају представницима радника у предузећу и препоруци број 143 о радничким представницима (одељак III.5), раднички представници уживају заштиту од сваког штетног поступка по њих посебно отпуштања са посла, базирано на њиховом статусу или активностима у својству представника или на чланству у синдикату или учешћу у синдикалним активностима. Наведена Конвенција је ратификована законом („Службени лист СФРЈ“, број 14/82).

С обзиром на наведене законске одредбе по оцени Врховног суда правилно су нижестепени судови закључили да запослени који је члан синдиката не ужива апсолутну заштиту од отказа уговора о раду за време свог чланства или за време обављања функције у синдикату и по престанку функције, већ заштиту у погледу статуса и активности због којих не може трпети штетне последице. Међутим, уколико су испуњени законом прописани услови за престанак радног односа запосленом неvezано за синдикалну активност, синдикални представник, односно члан синдиката је у истом положају као и сви запослени. Узрочна веза између синдикалног деловања запосленог и довођења запосленог у неповољан положај од стране послодавца се претпоставља. Терет доказивања чињенице да разлог за престанак радног односа или стављање запосленог у неповољан положај на било који начин не лежи у статусу или синдикалном деловању запосленог је на послодавцу.

У конкретном случају, имајући у виду чињенице које се односе на активност тужиоца као представника синдиката, образложење упозорења на постојање разлога за отказ уговора о раду које садржи и решење о отказу уговора о раду, несумњиво произлази да је тужиоцу отказан уговор о раду због његових активности у својству представника синдиката, односно представника запослених обраћањем путем петиције Министарству привреде РС. Критичке примедбе синдикалних представника упућене послодавцу у вршењу синдикалне активности не могу бити квалификоване као повреда радне обавезе, у конкретном случају као повреда радне обавезе из члана 10. тачка 52. уговора о раду. Несумњиво је утврђено да тужилац није учинио ни једну од наведених повреда радних обавеза, није несавесно, неблаговремено или немарно извршавао радне и друге задатке, није наплаћивао а неиздавао карте, није злоупотребио положај нити прекорачио дата овлашћења, није одбио из неоправних разлога да потпише анекс уговора, односно уговор под измењеним условима, није повредио прописе о раду посаде аутобуса, није псовао, вређао и на други начин вербално нападао запослене, није изазивао или учествовао у стварању нереда или туче у кругу предузећа, аутобуској станици, аутобусу и томе сл. у току или ван радног времена, те није учестало долазило на посао са закашњењем. У погледу ових повреда радних обавеза образложење у отказу уговора о раду је изостало.

Неосновани су наводи у ревизији туженог да се повреда радне обавезе огледа у изношењу и преношењу нетачних и неистинитих садржаја о предузећу и запосленима у предузећу са намером да се изврши подстрекивање радника на штрајк, стварање нереда или на друге радње које могу бити од битног утицаја на углед и пословање предузећа, што је и наведено у отказу уговора о раду. Тужиоцу је отказан уговор о раду због његових активности у својству представника синдиката обраћањем путем петиције Министарству привреде РС, а за шта је тужилац био овлашћен Одлуком Извршног одбора синдиката од 25.11.2018. године, па је тужени доношењем решења о отказу уговора о раду супротно одредби члана 188. Закона о раду ставио тужиоца у неповољан положај због његовог статуса и активности у својству представника синдиката.

Са изнетих разлога сагласно одредби члана 414. став 1. ЗПП одлучено је као у изреци.

**Председник већа – судија
Бранислав Босиљковић, с.р.**

**За тачност отправка
Управитељ писарнице
Марина Антонић**